

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

5. juni 2014*

»Ophavsret — informationssamfundet — direktiv 2001/29/EF — artikel 5, stk. 1 og 5 —
reproduktion — undtagelser og begrænsninger — frembringelse af kopier af en internetside på
skærmen og i harddiskens cache ved surfing på internettet — midlertidig reproduktionshandling —
flygtig eller tilfældig handling — integrerende og væsentlig del af en teknisk proces — lovlig brug —
selvstændig økonomisk værdi«

I sag C-360/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Supreme Court of the United Kingdom (Det Forenede Kongerige) ved afgørelse af 24. juni 2013, indgået til Domstolen den 27. juni 2013, i sagen:

Public Relations Consultants Association Ltd

mod

Newspaper Licensing Agency Ltd m.fl.

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne M. Safjan, J. Malenovský (refererende dommer), A. Prechal og K. Jürimäe,

generaladvokat: M. Szpunar

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Public Relations Consultants Association Ltd ved solicitor M. Hart
- Newspaper Licensing Agency Ltd m.fl. ved solicitor S. Clark
- Det Forenede Kongeriges regering ved L. Christie, som befuldmægtiget
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato M. Santoro

* Processprog: engelsk.

- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved J. Samnadda, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT L 167, s. 10).
- 2 Anmodningen er indgivet inden for rammerne af en sag mellem Public Relations Consultants Association Ltd (herefter »PRCA«) og Newspaper Licensing Agency Ltd m.fl. (herefter »NLA«) vedrørende forpligtelsen til at indhente en tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne for at besøge internetsider, der indebærer en frembringelse af kopier af disse internetsider på brugerens computerskærm og i internetcachen på denne computers harddisk.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 5., 9., 31. og 33. betragtning til direktiv 2001/29 har følgende ordlyd:
 - »(5) Den teknologiske udvikling har øget og diversificeret mulighederne for skabelse, produktion og udnyttelse. Der er ikke behov for nye begreber inden for ophavsretlig beskyttelse, men de nugældende retsregler vedrørende ophavsret og beslægtede rettigheder bør tilpasses og suppleres for at tage passende hensyn til de økonomiske realiteter, f.eks. nye former for udnyttelse.
 - [...]
 - (9) Udgangspunktet for en harmonisering af ophavsret og beslægtede rettigheder bør være et højt beskyttelsesniveau, da sådanne rettigheder er af afgørende betydning for den intellektuelle skabelsesproces.[...]
 - [...]
 - (31) Det er nødvendigt at bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder og interesser mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og mellem de forskellige kategorier af rettighedshavere og brugere af beskyttede frembringelser. [...]
 - [...]
 - (33) Med hensyn til eneretten til reproduktion bør der gælde en undtagelse for så vidt angår visse midlertidige reproduktionshandlinger, som er flygtige eller tilfældige og udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, som udelukkende foretages med henblik på at muliggøre enten en mellemmands effektive transmission i et net mellem tredjemænd eller en lovlig anvendelse af et værk eller af andre frembringelser. De pågældende reproduktionshandlinger bør ikke have nogen selvstændig økonomisk værdi. For så vidt handlingerne opfylder disse

betingelser, bør denne undtagelse også dække browsing samt handlinger, der muliggør lagringer i cache-hukommelsen, herunder sådanne, som bidrager til, at transmissionssystemerne fungerer effektivt, forudsat at mellemmanden ikke ændrer informationen og ikke foretager indgreb i den lovlige anvendelse af teknologi, som er almindelig anerkendt og anvendt af industrien, med det formål at skaffe sig data om anvendelsen af informationen. En brug bør anses for lovlig, når den er godkendt af rettighedshaveren, eller når den ikke er undergivet lovmæssige restriktioner.«

- 4 Dette direktivs artikel 2, litra a), bestemmer følgende:

»Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis:

a) for ophavsmænd for så vidt angår deres værker [...]«

- 5 Følgende fremgår af direktivets artikel 5, stk. 1:

»1. Midlertidige reproduktionshandling efter artikel 2, som er flygtige eller tilfældige, som udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og som udelukkende har til formål at muliggøre:

a) en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd, eller

b) en lovlig brug

af et værk eller en anden frembringelse, og som ikke har selvstændig økonomisk værdi, er undtaget fra den i artikel 2 nævnte ret til reproduktion.

[...]

5. Undtagelser og indskrænkninger efter stk. 1, 2, 3 og 4 må kun anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.«

Det Forenede Kongeriges lovgivning

- 6 Artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29 er blevet gennemført i national lovgivning ved section 28A i Copyright, Designs and Patents Act 1988 (lov af 1988 om ophavsret, design og patenter).

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 7 PRCA er en brancheorganisation for professionelle PR-folk. Disse PR-folk benytter medieovervågningstjenesten, der tilbydes af koncernen Meltwater (herefter »Meltwater«), som stiller overvågningsrapporter med presseartikler offentliggjort på internettet til rådighed for dem online, idet disse rapporter er udarbejdet på grundlag af nøgleord leveret af kunderne.
- 8 NLA er en organisation, etableret af avisudgiverne i Det Forenede Kongerige med henblik på at levere kollektive licenser vedrørende indholdet i aviser.
- 9 NLA fandt, at Meltwater og dennes kunder skulle indhente en tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne for henholdsvis at levere og modtage medieovervågningstjenesten.

- 10 Meltwater samtykkede til at tegne en internetdatabaselicens. Ikke desto mindre fastholdte PRCA sin påstand om, at Meltwaters kunders modtagelse af overvågningsrapporterne online ikke krævede en licens.
- 11 High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division og Court of Appeal (England & Wales), for hvilke sagen blev indbragt, fastslog, at PRCA's medlemmer skulle indhente en licens eller et samtykke fra NLA for at modtage Meltwaters tjeneste.
- 12 PRCA appellerede denne afgørelse til Supreme Court of the United Kingdom og gjorde navnlig gældende, at dens medlemmer ikke har behov for rettighedshavernes tilladelse, når de begrænser sig til at se overvågningsrapporterne på Meltwaters internetside.
- 13 NLA gjorde gældende, at denne aktivitet kræver en tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne, eftersom besøget på internetsiden fører til frembringelsen af kopier på brugerens computerskærm (herefter »kopierne på skærmen«) og kopier i »internetcachen« på denne computers harddisk (herefter »kopierne i cachen«). Disse kopier udgør en »reproduktion« i henhold til artikel 2 i direktiv 2001/29, som ikke er omfattet af undtagelsen i dette direktivs artikel 5, stk. 1.
- 14 Den forelæggende ret har anført, at retsforhandlingerne drejer sig om, hvorvidt internetbrugere, der besøger internetsider på deres computer uden at downloade eller printe dem, begår krænkelse mod ophavsretten som følge af frembringelsen af kopier på skærm og kopier i cachen, medmindre de har rettighedshavernes tilladelse til at lave disse kopier.
- 15 I denne henseende har den forelæggende ret indledningsvis anført, at når en internetbruger besøger en internetside på sin computer uden at downloade den, vil de tekniske processer, som dette indebærer, nødvendigvis medføre en frembringelse af disse kopier. Denne frembringelse er en automatisk følge af surfing på internettet, og det kræver ingen anden menneskelig indgriben end beslutningen om at besøge den pågældende internetside. Kopierne på skærmen og kopierne i cachen bevares kun, så længe de almindelige processer i forbindelse med brugen af internettet fortsætter. Endvidere kræver sletningen af disse kopier ingen menneskelig indgriben. Kopierne i cachen kan ganske vist slettes forsætligt af den pågældende internetbruger. Under alle omstændigheder vil disse kopier, hvis internetbrugeren ikke forsætligt sletter dem, normalt blive overskrevet af andet materiale efter en vis tid, som afhænger af cachens kapacitet samt af omfanget og hyppigheden af den pågældende internetbrugers brug af internettet.
- 16 Den forelæggende ret har dernæst præciseret, at kopien på skærmen er et centralt element i den involverede teknologi, foruden hvilket internetsiden ikke ville kunne besøges, og kopien forbliver på skærmen, indtil internetbrugeren forlader den pågældende side. Internetcachen er en generel egenskab i den nuværende teknologi, som anvendes ved surfing på internettet, og uden internetcachen ville internettet ikke kunne håndtere de nuværende datamængder transmitteret online og ville ikke fungere korrekt. Frembringelsen af kopierne på skærmen og i cachen er således nødvendig for, at de tekniske processer, der indgår i surfing på internettet, kan foregå korrekt og effektivt.
- 17 Endelig fremhæver den nævnte ret, at når en internetbruger surfer på internettet, har internetbrugeren sædvanligvis ikke til hensigt at lave en kopi af billedet, medmindre han downloader eller printer det. Internetbrugers formål er at se indholdet på den valgte internetside. Kopierne på skærmen og kopierne i cachen er derfor blot en tilfældig konsekvens af, at han bruger sin computer til at se en internetside.
- 18 Henset til disse betragtninger fastslog den forelæggende ret, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen opfylder betingelserne i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29. Imidlertid vil en præjudiciel forelæggelse for Domstolen være hensigtsmæssig for at sikre en ensartet anvendelse af EU-retten på hele Den Europæiske Unions område.

- 19 I denne henseende præciserer den forelæggende ret, at den er i tvivl om, hvorvidt de nævnte kopier er midlertidige, om de har en flygtig eller tilfældig karakter, og om de udgør en integrerende del af den tekniske proces. Den forelæggende ret mener dog, at disse kopier nødvendigvis må opfylde de andre betingelser i artikel 5, stk. 1, i det nævnte direktiv.
- 20 Under disse omstændigheder har Supreme Court of the United Kingdom besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Under omstændigheder, hvor:

- en slutbruger ser på en webside uden at downloade den, printe den eller foretage sig andet for at frembringe en kopi af den
- der automatisk frembringes kopier af den pågældende webside på skærmen og i »internetcachen« på slutbrugerens harddisk
- de tekniske processer i forbindelse med en korrekt og effektiv internet[surfing] kræver, at der frembringes disse kopier
- kopien forbliver på skærmen, indtil slutbrugeren går væk fra den pågældende webside, hvorefter den slettes automatisk ved computerens normale funktion
- kopien i cachen forbliver i cachen, indtil den overskrives af andet materiale, når slutbrugeren ser på andre [hjemme]sider, hvorefter den automatisk slettes ved computerens normale funktion, og
- kopierne kun bibeholdes, så længe som de ovenfor i [fjerde og femte led] omhandlede almindelige processer forbundet med brug af internettet fortsætter,

er disse kopier da [...] midlertidige, [...] flygtige eller tilfældige, og [...] udgør de en integrerende og væsentlig del af den tekniske proces i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29/EF?»

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5 i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen, lavet af en slutbruger i forbindelse med besøget på en internetside, opfylder betingelserne, hvorefter disse kopier skal være midlertidige, have en flygtig eller tilfældig karakter og udgøre en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og dermed, om disse kopier kan frembringes uden tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne.

Indledende bemærkninger

- 22 Ifølge artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29 er en reproduktionshandling undtaget fra retten til reproduktion fastsat i dette direktivs artikel 2 på betingelse af:
- at den er midlertidig
 - at den er flygtig eller tilfældig
 - at den udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces

- at den udelukkende har til formål at muliggøre en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd eller en lovlig brug af et værk eller en anden frembringelse, og
- at den ikke har selvstændig økonomisk værdi.

- 23 Det følger af Domstolens praksis, at de ovenstående betingelser skal fortolkes indskrænkende, idet artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29 udgør en fravigelse af den i direktivet fastsatte almindelige regel, som kræver, at indehaveren af ophavsrettigheden giver tilladelse til enhver reproduktion af sit beskyttede værk (domme Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, præmis 56 og 57, og Football Association Premier League m.fl., C-403/08 og C-429/08, EU:C:2011:631, præmis 162).
- 24 Ikke desto mindre fremgår det af samme retspraksis, at undtagelsen i denne bestemmelse skal muliggøre og sikre nye teknologiers udvikling og funktion samt bevare en rimelig balance med hensyn til rettigheder og interesser mellem på den ene side rettighedshavere og på den anden side brugere af beskyttede værker, der ønsker at benytte disse nye teknologier (jf. dom Football Association Premier League m.fl., EU:C:2011:631, præmis 164).

Opfyldelsen af betingelserne i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29

- 25 Den forelæggende ret har anført, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen opfylder fjerde og femte betingelse i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29, og dermed er det kun opfyldelsen af den første, den anden og den tredje betingelse, som er genstand for det foreliggende præjudicielle spørgsmål.
- 26 Hvad angår den første betingelse, efter hvilken reproduktionshandlingen skal være midlertidig, fremgår det for det første af dokumenterne i sagen, at kopierne på skærmen bliver slettet, når internetbrugeren forlader den besøgte internetseite. For det andet bliver kopierne i cachen normalt overskrevet af andet materiale efter en vis tid, som afhænger af cachens kapacitet samt af omfanget og hyppigheden af den pågældende internetbrugers brug af internettet. Det følger heraf, at kopierne har en midlertidig karakter.
- 27 Under disse omstændigheder kan det konstateres, at de nævnte kopier opfylder den første betingelse fastsat i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29.
- 28 Ifølge den tredje betingelse, der dernæst skal undersøges, skal de pågældende reproduktionshandlinger udgøre en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces. Denne betingelse kræver, at to kriterier kumulativt opfyldes, nemlig, på den ene side, at reproduktionshandlingerne helt og holdent udføres inden for rammerne af en teknisk proces, og, på den anden side, at udførelsen af disse reproduktionshandlinger er nødvendig i den forstand, at den tekniske proces ikke ville kunne udføres korrekt og effektivt uden disse handlinger (jf. dom Infopaq International, EU:C:2009:465, præmis 61, og kendelse Infopaq International, C-302/10, EU:C:2012:16, præmis 30).
- 29 Hvad først og fremmest angår det første af de to kriterier skal det bemærkes, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen i tvisten i hovedsagen skabes og slettes af den tekniske proces, som anvendes for at besøge internetsider, således at kopierne helt og holdent laves inden for rammerne af denne proces.
- 30 Det er i denne forbindelse uden betydning, at den pågældende proces er iværksat af internetbrugeren, og at den afsluttes af en midlertidig reproduktionshandling, såsom kopien på skærmen.
- 31 Det følger således af Domstolens praksis, at eftersom artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29 ikke præciserer, på hvilket stadium af den tekniske proces de midlertidige reproduktionshandlinger skal finde sted, kan det ikke udelukkes, at sådanne handlinger indleder eller afslutter denne proces (kendelse Infopaq International, EU:C:2012:16, point 31).

- 32 Det følger endvidere af retspraksis, at den nævnte bestemmelse ikke er til hinder for, at den tekniske proces indebærer en menneskelig indgriben, og navnlig at den iværksættes eller fuldføres manuelt (jf. i denne retning kendelse Infopaq International, EU:C:2012:16, præmis 32).
- 33 Det følger heraf, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen kan betragtes som en integrerende del af den i hovedsagen omhandlede tekniske proces.
- 34 Hvad dernæst angår det andet kriterium, som er nævnt i præmis 28 i denne dom, fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at selv om den i hovedsagen omhandlede proces kan gennemføres, uden at de pågældende reproduktionshandlinger finder sted, står det alligevel fast, at den nævnte proces i dette tilfælde ikke kan fungere på en korrekt og effektiv måde.
- 35 Ifølge forelæggelsesafgørelsen beforder kopierne i cachen nemlig surfing på internet betydeligt, og uden disse kopier ville internettet ikke kunne håndtere de nuværende datamængder transmitteret online. Uden frembringelsen af disse kopier ville den proces, som anvendes for at besøge internetsider, være betragteligt mindre effektiv og ville ikke være i stand til at virke korrekt.
- 36 Angående kopierne på skærmen er det ikke blevet bestridt, at teknologien for visualiseringen af internetsider på computere på nuværende stadium nødvendigvis medfører en frembringelse af disse kopier for at kunne fungere på en korrekt og effektiv måde.
- 37 Som følge heraf skal kopierne på skærmen og kopierne i cachen betragtes som værende en væsentlig del af den i hovedsagen omhandlede tekniske proces.
- 38 Det følger heraf, at de to kategorier af kopier opfylder den tredje betingelse i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29.
- 39 Den anden betingelse, som for det tredje skal undersøges, er en alternativ betingelse. Reproduktionshandlingen skal nemlig være enten flygtig eller tilfældig.
- 40 Hvad angår det første af de to kriterier skal det bemærkes, at en handling bliver kvalificeret som »flygtig« med hensyn til den anvendte tekniske proces, såfremt dens eksistens er begrænset til det tidsrum, der er nødvendigt for, at den tekniske proces virker korrekt, idet det forudsættes, at denne proces forløber automatisk i den forstand, at den automatisk sletter denne handling uden en fysisk persons medvirken, så snart dens funktion bestående i at muliggøre udførelsen af en sådan proces er opfyldt (jf. i denne retning dom Infopaq International, EU:C:2009:465, præmis 64).
- 41 Ikke desto mindre er kravet om en automatisk sletning ikke til hinder for, at en sådan sletning forudsætter en menneskelig indgriben med henblik på at afslutte brugen af den tekniske proces. Som det også er bemærket i præmis 32 i denne dom, er det nemlig tilladt, at den i hovedsagen omhandlede tekniske proces iværksættes og fuldføres manuelt.
- 42 I modsætning til det af NLA anførte mister en reproduktionshandling dermed ikke sin midlertidige karakter, blot fordi sletningen af det system, som har skabt kopien, forudsætter slutbrugerens indgriben for at afslutte den pågældende tekniske proces.
- 43 Hvad angår det andet kriterium, hvortil der er henvist i præmis 39 i denne dom, kan en reproduktionshandling kvalificeres som »tilfældig«, såfremt den hverken har en selvstændig eksistens eller et selvstændigt formål i forhold til den tekniske proces, som den udgør en del af.
- 44 Hvad først angår kopierne på skærmen i tvisten i hovedsagen skal det bemærkes, at disse automatisk slettes af computeren, når internetbrugeren forlader den pågældende internetside, og dermed når han afslutter den tekniske proces, som anvendes for at besøge denne side.

- 45 I denne henseende er det i modsætning til det af NLA anførte uden betydning, at kopien på skærmen bevares, så længe internetbrugeren lader sin browser være åben og bliver på den pågældende internetside, eftersom den tekniske proces, som anvendes for at besøge denne side, forbliver aktiv i den periode.
- 46 Således skal det konstateres, at kopierne på skærmen er begrænset til det tidsrum, der er nødvendigt for, at den tekniske proces, som anvendes for at besøge den pågældende internetside, virker korrekt. Disse kopier kan følgelig kvalificeres som »flygtige«.
- 47 Hvad dernæst angår kopierne i cachen skal det imidlertid bemærkes, at til forskel fra kopierne på skærmen slettes disse ikke, når internetbrugeren afslutter den tekniske proces, som anvendes for at besøge den pågældende internetside, eftersom de bevares i cachen med henblik på et eventuelt senere besøg på denne side.
- 48 Under alle omstændigheder er det ikke nødvendigt, at disse kopier er kvalificeret som »flygtige«, når det først er fastslået, at kopierne besidder en tilfældig karakter med hensyn til den anvendte tekniske proces.
- 49 I denne henseende skal det først bemærkes, at den pågældende tekniske proces fuldstændig bestemmer de formål, for hvilke kopierne er blevet frembragt og anvendt, selv om den nævnte proces, som det også fremgår af præmis 34 i nævnte dom, kan fungere, om end mindre effektivt, uden at disse kopier frembringes. Dernæst fremgår det af dokumenterne i sagen, at internetbrugerne, som bruger den i hovedsagen omhandlede tekniske proces, ikke kan frembringe kopierne i cachen uden for denne proces.
- 50 Det følger heraf, at kopierne i cachen hverken har en selvstændig eksistens eller et selvstændigt formål i forhold til den i hovedsagen omhandlede tekniske proces og derfor skal kvalificeres som »tilfældige«.
- 51 Under disse omstændigheder må det fastslås, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen opfylder den anden betingelse i artikel 5, stk. 1, i direktiv 2001/29.
- 52 På baggrund af det ovenstående må det fastslås, at de i hovedsagen omhandlede kopier opfylder den første, den anden og den tredje betingelse i denne bestemmelse.
- 53 For at være omfattet af den i den nævnte bestemmelse fastsatte undtagelse, som fortolket i den foregående præmis i denne dom, skal disse handlinger dog tillige opfylde betingelserne i artikel 5, stk. 5, i direktiv 2001/29 (jf. i denne retning dom Football Association Premier League m.fl., EU:C:2011:631, præmis 181).

Opfyldelse af betingelserne i artikel 5, stk. 5, i direktiv 2001/29

- 54 I overensstemmelse med artikel 5, stk. 5, i direktiv 2001/29 er udførelsen af en midlertidig reproduktionshandling kun undtaget fra retten til reproduktion i visse særlige tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser.
- 55 I denne henseende skal det først bemærkes, at eftersom kopierne på skærmen og kopierne i cachen kun frembringes med det formål at besøge internetsider, udgør de på den baggrund et særligt tilfælde.
- 56 De nævnte kopier indebærer dernæst ikke en urimelig skade for indehaverne af ophavsrettighedens legitime interesser, selv om de i princippet gør det muligt for internetbrugere at få adgang til værkerne præsenteret på internetsiderne uden tilladelse fra disse indehavere.

- 57 I denne henseende skal det bemærkes, at værkerne stilles til rådighed for internetbrugerne af udgiverne af disse internetsider, og udgiverne er i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 forpligtet til at indhente en tilladelse fra de berørte indehavere af ophavsrettighederne, idet tilrådighedsstillelsen udgør en overføring til almenheden i denne artikels forstand.
- 58 De legitime interesser for de berørte indehavere af ophavsrettighederne er således korrekt beskyttet.
- 59 Under disse betingelser er der ingen begrundelse for at kræve, at internetbrugerne indhenter en anden tilladelse, som gør det muligt at benytte sig af den samme overføring, hvortil der allerede er givet tilladelse af de pågældende indehavere af ophavsrettighederne.
- 60 Endelig skal det konstateres, at frembringelsen af kopierne på skærmen og kopierne i cachen ikke strider mod den normale udnyttelse af værkerne.
- 61 I denne henseende skal det bemærkes, at besøg på internetsider via den pågældende tekniske proces er en normal udnyttelse af værkerne, som gør det muligt for internetbrugere at benytte sig af den overføring til almenheden, som udgiveren af den pågældende internetside har foretaget. Eftersom frembringelsen af de pågældende kopier er en del af besøget på internetsiden, kan den ikke være til skade for en sådan udnyttelse af værkerne.
- 62 Det følger af det ovenstående, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen opfylder betingelserne i artikel 5, stk. 5, i direktiv 2001/29.
- 63 Under disse omstændigheder skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 5 i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at kopierne på skærmen og kopierne i cachen lavet af en slutbruger under et besøg på en internetside opfylder betingelserne, hvorefter disse kopier skal være midlertidige, have en flygtig eller tilfældig karakter og udgøre en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, samt betingelserne i dette direktivs artikel 5, stk. 5, og således kan frembringes uden tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne.

Sagens omkostninger

- 64 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet skal fortolkes således, at kopierne på brugerens computerskærm og kopierne i »cachen« i denne computers harddisk lavet af en slutbruger under et besøg på en internetside opfylder betingelserne, hvorefter disse kopier skal være midlertidige, have en flygtig eller tilfældig karakter og udgøre en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, samt betingelserne i dette direktivs artikel 5, stk. 5, og således kan frembringes uden tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne.

Underskrifter